

Suomen Hippos ry

Ruokavirasto vahvistanut 3.3.2022

Jalostusvaliokunta päivittänyt 1.1.2025

SUOMALAISEN LÄMMINVERISEN RAVIHEVOSEN JALOSTUSOHJELMA

Selitykset käytettävistä termeistä:

Kantakirja	<i>Entinen hevosten perusrekisteri. Hevonen ilmoitetaan merkittäväksi kantakirjaan 1 kk kuluessa syntymästään ja merkitään kantakirjaan tunnistuksen jälkeen, viimeistään syntymävuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.</i>
Jalostusarvostelu	<i>Entinen kantakirjaus. Jalostusarvostelussa tammät ja oriit arvioidaan jalostuseläiminä ja merkitään jalostusluokkaan. Jalostusarvostelu tehdään yksilö- tai jälkeläistulosten perusteella.</i>
Tunnistusasiakirja	<i>Hevospassi tai rekisteritodistus, jossa on hevosen tunnistetiedot.</i>

Sisällysluettelo

1.	<i>Suomalainen lämminverinen ravihevonen</i>	3
2.	<i>Suomalaisen lämminverisen ravihevosen rotumäärittely ja jalostustavoitteet</i>	3
3.	<i>Jalostusohjelman maantieteellinen alue</i>	3
4.	<i>Hevosten tunnistaminen ja hevospassi</i>	3
5.	<i>Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirja</i>	4
5.1.	Kantakirjaan merkitseminen	5
5.2.	Kantakirjaan merkityn lämminverisen ravihevosen ravikilpailuoikeus.....	7
6.	<i>Tulostietojen kerääminen ja käyttäminen</i>	9
7.	<i>Lämminverisen ravihevosen jalostusarvostelu</i>	10
7.1.	Hevosen mittaus, luonteen, liikkeiden ja rakenteen arvostelu	11
7.2.	Oriiden arvostelu	13
7.3.	Tammojen arvostelu	13
7.4.	Jälkeläisarvostelu	15
7.5.	Rakenne- ja terveysvaatimukset jalostusarvostelun yhteydessä.....	15
7.5.1.	Lääkeainetestaus	16
7.5.2.	Kivekset.....	16
7.5.3.	Hammasviat.....	16
7.5.4.	Käytöshäiriöt.....	16
7.5.5.	Luuston kasvuhäiriöt	17
7.5.6.	Geenitestit	17
8.	<i>Oriin ja tamman siitoskäyttö</i>	17
8.1.	Orilisenssi	17
8.2.	Tuontispermaoriin käyttö	18
8.3.	Kuolleen ja kastroidun oriin sperman käyttö	18
8.4.	Spermankeräysasemat ja spermavarastot.....	18
8.5.	Tarttuvat taudit	18
8.6.	Sperman tuonti ja vienti.....	19
9.	<i>Alkionsiirto</i>	19
10.	<i>Jalostusvaliokunta ja näyttelyn arvostelulautakunta</i>	19
11.	<i>Menettelytapaohjeet</i>	20

1. Suomalainen lämminverinen ravihevonen

Suomen Hippos ry on Euroopan Yhteisön hevosjalostusta koskevien säännösten mukaisesti hyväksytty jalostusjärjestö, joka pitää suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaa.

Suomen Hippos hoitaa yhdessä jäsenjärjestönään toimivien hevosjalostusliittojen kanssa lämminveristen ravihevosten tunnistamisen, kantakirjaan merkitsemisen ja järjestää näyttelyitä hevosten jalostusarvostelua ja jalostukseen hyväksymistä varten.

Lämminveristen ravihevosten kantakirjaan merkitään Suomessa syntyneet ja maahan tuodut lämminveriset ravihevokset, jotka täyttävät kantakirjan vaatimukset.

Suomalaisen lämminverisen ravihevosen jalostusohjelman tavoitteena on rodun parantaminen.

2. Suomalaisen lämminverisen ravihevosen rotumäärittely ja jalostustavoitteet

Suomalainen lämminverinen ravihevonen voi olla suvultaan amerikkalainen, ranskalainen, orlov tai näiden risteytys. Lämminverinen ravihevonen on nopea ja kestävä. Rakenteeltaan se on kevyttyypinen, urheilullinen ja säkäkorkeudeltaan yleisimmin 155–165 cm. Kaikki värit ovat sallittuja. Se on luonteeltaan helppo käsitellä ja kilpailuissa voitontahtoinen.

Suomalaista lämminveristä ravihevosta jalostetaan raviurheiluun yhä paremmin soveltuvaksi kilpahevoseksi. Tavoitteena on tuottaa kansainvälisesti kilpailukykyisiä, kestäviä ja terveitä ravihevoseja.

3. Jalostusohjelman maantieteellinen alue

Jalostusohjelman maantieteellinen toiminta-alue määritellään maakohtaisesti. EU-maissa, joihin jalostusohjelmien toiminta-alue on laajennettu, voi syntyä suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkittäviä varsoja. Toiminta-alueella syntyvät lämminveriset ravihevokset voidaan merkitä suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan kasvattajan niin anoessa, mikäli ne täyttävät kantakirjan vaatimukset. Lisäksi toiminta-alueella voidaan järjestää jalostusarvosteluja suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaa varten. Suomalaisen lämminverisen ravihevosen jalostusohjelman toiminta-alueena on Suomi, Ruotsi, Tanska, Ranska, Saksa, Norja, Alankomaat ja Viro.

4. Hevosten tunnistaminen ja hevospassi

Lämminveristen ravihevosten jalostus- ja kilpailukäyttö edellyttävät luotettavaa rekisteriä, jossa hevosen polveutumisen oikeellisuus on varmistettu sekä tunnistetiedot että omistus- ja hallintaoikeudet todennettu. Tunnistusasiakirjasta (hevospassi) määrätään Euroopan komission asetuksella.

Varsalle myönnetään hevospassi toimitetuilla tiedoilla viimeistään vuoden kuluessa syntymästä. Mikäli toimitetut tiedot eivät ole riittävät kappaleessa 5.1. mainittuihin vaatimuksiin kantakirjaan

merkitsemisestä, myönnetään varsalle muun kuin rekisteröidyn hevoseläimen tunnistusasiakirja. Mikäli varsaa ei ole tunnistettu vuoden sisällä syntymästä, myönnetään sille tunnistusasiakirjan kaksoiskappale.

Varsa on ilmoitettava syntyneeksi kuukauden sisällä syntymäpäivästä. Mikäli ilmoitus tehdään myöhemmin, peritään korotettu rekisteröintimaksu.

Varsa tunnistetaan hevospassin myöntämistä varten. Varsan tunnistamisesta vastaavat Suomen Hippoksen auktorisoimat henkilöt. Hevosjalostusliitoille tunnistustehtävät on delegoitu yhteistyösopimuksen mukaisesti. Tunnistajien yhteystiedot löytävät osoitteesta www.hevosjalostusliitot.fi.

Tunnistusasiakirja on aina kuljettava hevosen mukana. Kadonneen tai tuhoutuneen tunnistusasiakirjan tilalle Suomen Hippos myöntää hakemuksesta kaksoiskappaleen, kun alkuperäisen tunnistusasiakirjan katoamisesta on annettu luotettava selvitys ja tunnistusasiakirja on mitätöity. Tunnistusasiakirjan uusiminen aiheuttaa hevoselle teurastuskiellon komission asetuksen mukaisesti.

5. Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirja

Kantakirja luo jalostus- ja kilpailutoiminnalle luotettavan perustan, joka turvaa myös kasvattajien ja hevosenomistajien oikeudet.

Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirja koostuu pääosastosta, joka jakaantuu perusluokkaan ja jalostusluokkaan.

Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkittyjen yksilöiden ravikilpailuoikeudesta ja oikeudesta kasvatukseen tukiin määrätään kappaleessa 5.2.

Perusluokka

Perusluokkaan voidaan merkitä Suomessa tai ulkomailla suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkitystä tammasta syntyneet jälkeläiset, mikäli ne täyttävät kappaleen 5.1. vaatimukset. Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan perusluokkaan voidaan hakemuksesta merkitä myös ulkomaiseen kantakirjaan merkityt hevoset, jos ne täyttävät Suomeen tuodun hevosen kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset.

Jalostusluokka

Jalostusluokkaan voidaan merkitä jalostusarvostelun perusteella kantakirjan perusluokkaan merkittyjä hevosia. Hevoset merkitään jalostusluokkaan niiden suvun, suoritusten ja muiden arvosteltavien ominaisuuksien perusteella. Tarkemmat vaatimukset löytyvät kappaleesta 7.

5.1. Kantakirjaan merkitseminen

Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkittävän yksilön tulee täyttää tunnistuslainsäädännön vaatimukset kappaleen 4. mukaisesti ja kantakirjaan merkitsemisen perusteet, jotka lueteltu alla. Yksilö, jolle on myönnetty muun kuin rekisteröidyn hevoseläimen tunnistusasiakirja, voidaan myöhemmin nostaa kantakirjaan rotu- ja sukutiedoilla, mikäli se täyttää kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset.

Hevosten tunnistetiedot sekä polveutuminen tallennetaan Suomen Hippoksen ylläpitämään tietokantaan. Hevoset merkitään kantakirjaan yksilöllisellä UELN-numerolla.

Suomen Hippos ei vastaa toisten osapuolten tekemistä virheellisyyksistä kantakirjaan merkittävien hevosten tunnistamisessa eikä polveutumisessa.

Kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset

Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan voidaan hakemuksesta merkitä yksilöt,

jotka polveutuvat suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjan pääosaston vanhemmista, tai jotka polveutuvat suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjan pääosaston emästä ja ulkomaiseen lämminverisen ravihevosen kantakirjan pää- tai sivuosastoon merkitystä isäoriista, ja

jotka on tunnistettu kantakirjan sääntöjen mukaisesti, kappale 4. Hevosen tulee sijaita Suomessa tunnistusta / identiteetin varmistusta varten, jotta se voidaan merkitä kantakirjaan, ja joiden polveutuminen on vahvistettu, ja joiden isän orilisenssi on lunastettu astutusvuodelle, tästä poikkeuksena ulkomailla siemennetyt tammot, joille käytetty ori on jalostukseen hyväksytty kyseisessä maassa maan sääntöjen mukaan, ja joiden osalta syntymätodistus on lunastettu oriinpitäjältä

Ulkomaisesta kantakirjasta Suomeen tuodut hevoset

Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan perusluokkaan voidaan hakemuksesta merkitä myös ulkomaiseen kantakirjaan merkityt hevoset, jos ne täyttävät Suomeen tuodun hevosen kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset kappaleen 5.2. mukaisesti.

Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan voidaan hyväksyä merkittäväksi hevosia, jotka on merkitty aiemmin lämminverisen ravihevosen kantakirjaan seuraavissa UET-maissa: Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Irlanti, Itävalta, Liettua, Malta, Norja, Ranska, Ruotsi, Saksa, Serbia, Slovenia,

Sveitsi, Tanska, Tsekki, Unkari, Venäjä ja Viro. Sekä lisäksi: Australia, Kanada, Uusi-Seelanti ja Yhdysvallat.

Astutusten ja varsomisten ilmoittaminen

Suomalaisten lämminveristen ravihevosten astutukset tulee olla tallennettuna astutusvuoden syyskuun 15. päivään mennessä. Astutusten ilmoittaminen on mahdollista sen jälkeen, kun oriille on aktivoitu vuosittainen orilisenssi. Myöhemmin ilmoitettujen astutusten käsittelystä peritään maksu. Mikäli oriinpitäjä ei ole aktivoinut orilisenssiä, on tämä mahdollista huolehtia varsan rekisteröinnin yhteydessä

Lämminverinen ravihevosvarsa on ilmoitettava kantakirjaan merkitsemistä varten kuukauden sisällä syntymäpäivästä. Mikäli ilmoitus tehdään myöhemmin, peritään korotettu rekisteröintimaksu. Varsan kasvattajaksi merkitään tamman omistaja varsomishetkellä tai taho, jolle on merkitty tamman hallintaoikeudensiirto kasvattajarekisterissä varsomishetkellä. Hallintaoikeuden siirtoa kasvattajarekisterissä ei tehdä varsan syntymän jälkeen.

Ulkomailla syntynyt varsa

Ulkomailla syntynyt lämminverinen ravihevosvarsa, jota ei ole merkitty muun maan kantakirjaan, voidaan merkitä suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan, mikäli se täyttää kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset. Hallintaoikeuden siirtoa kasvattajarekisterissä ei tehdä varsan syntymän jälkeen

Polveutumismääritys

Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkittävän yksilön polveutuminen tulee olla varmistettu DNA-määrityksellä sekä isäänsä että emäänsä. Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan myöhemmin tuodulta yksilöltä määritetään oma DNA-näyte. DNA-näytteen polveutumismääritystä varten on oikeutettu ottamaan Suomen Hippoksen auktorisoimat henkilöt. Polveutumismäärityksestä peritään vahvistettu maksu. Polveutumismääritykseen otettua DNA-näytettä voidaan hyödyntää tutkimustarkoitukseen Suomen Hippoksen luvalla.

Varsan nimeäminen

Kantakirjaan ei merkitä sellaisia hevosten nimiä, jotka ovat sopimattomia, aiheuttavat sekaannusta jo kantakirjaan merkittyjen nimien kanssa tai ovat virallisesti suojattuja kasvattajanimiä. Tarkemmat vaatimukset lämminverisen ravihevosen nimeämiselle on esitetty erillisessä Suomen Hippoksen nimisäännössä. Jos hevoselle ei anneta hyväksyttävää nimiehdotusta, Suomen Hippoksella on oikeus nimetä hevonen. Kantakirjaan merkityn hevosen nimi voidaan vaihtaa kasvattajan suostumuksella

ennen hevosen ensimmäistä osallistumista Suomen Hippoksen järjestämiin tai valvomiin tapahtumiin, paitsi jos se on aiemmin merkitty toiseen kantakirjaan.

5.2. Kantakirjaan merkityn lämminverisen ravihevosen ravikilpailuoikeus

Lämminveristen ravihevosten ravikilpailuoikeuksiin liittyvät säännöt määritellään Suomen Hippos ry:n ravikilpailusäännöissä ja UET:n International Agreement on Trotting Races -sopimuksessa.

Suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkitty yksilö voidaan merkitä Suomen Hippoksen kilpailurekisteriin, jos sillä on ravikilpailuoikeus.

Ravikilpailuoikeuden saantiin liittyvät määritelmät ja vaatimukset ohessa.

MÄÄRITELMÄT

Suomessa syntynyt lämminverinen ravihevonen (FI) on:

- syntynyt Suomessa suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkitystä tammasta ja merkitty kantakirjaan Suomessa, sekä tunnistettu Suomessa syntymävuotta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä kantakirjan sääntöjen mukaisesti, tai
- syntynyt ulkomailla suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkitystä tammasta ja tuotu Suomeen syntymävuoden joulukuun 31. päivään mennessä, eikä ole merkitty minkään muun maan kantakirjaan ja jonka identiteetti on varmistettu Suomessa syntymävuotta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä kantakirjan sääntöjen mukaisesti.
- jonka syntymätodistus on lunastettu oriinpitäjältä viimeistään syntymävuoden joulukuun viimeiseen päivään mennessä

Ulkosuomalainen lämminverinen ravihevonen (FIU) on:

- syntynyt hyväksytyyn (kappale 5.1.) ulkomaiseen kantakirjaan merkitystä tammasta
- syntymävuonna tuotu ja merkitty suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan emänsä kanssa (emän vientitodistus, eli vientisertifikaatti, tulee olla saapunut Suomen Hippokseen varsan syntymävuoden loppuun mennessä), eikä ole merkitty ulkomaiseen kantakirjaan, tai
- syntynyt ulkomailla suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkitystä tammasta ja tuotu Suomeen syntymävuotta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä, eikä ole merkitty minkään muun maan kantakirjaan.
- identiteetti varmistettu Suomessa syntymävuotta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä kantakirjan sääntöjen mukaisesti.
- jonka syntymätodistus on lunastettu oriinpitäjältä viimeistään syntymävuoden joulukuun viimeiseen päivään mennessä.

FIU-hevoset eivät ole oikeutettuja kasvatustukiin ja -palkintoihin eivätkä osallistumaan Suomessa syntyneille ravihevosille rajattuihin lähtöihin.

Suomeen tuotu lämminverinen ravihevonen on:

- merkitty hyväksytyyn (kappale 5.1.) ulkomaiseen kantakirjaan ja Suomeen tuonin jälkeen merkitty suomalaisen lämminverisen kantakirjaan. Ulkomaisen hevosen kansallisuus määritetään sen mukaan, mihin kantakirjaan se on ensimmäiseksi merkitty.

Suomeen tuodun hevosen identiteetti tulee varmistaa Suomessa kuukauden kuluessa maahantuonnista. Tarkistamisen yhteydessä hevosesta otetaan DNA-näyte. Hevosen alkuperäinen tunnistusasiakirja (hevospassi tai rekisteritodistus) toimitetaan yhdessä tunnistetietojen kanssa Suomen Hippokseen kantakirjaan merkitsemistä varten. Hevonen merkitään suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan, kun lähtömaan kantakirjanpitäjän myöntämä jalostustodistus sekä vientitodistus (vientisertifikaatti) on saapunut Suomen Hippokseen.

Suomeen tuodulla lämminverisellä ravihevosella tulee olla ravikilpailuoikeus vientimaassaan kantakirjaan merkitsemishetkellä, jotta se saa ravikilpailuoikeuden Suomessa.

Suomeen tuotavan lämminverisen ravihevosen tulee olla vapaa tarttuvista taudeista viranomaisten antamien eläintautivaatimusten mukaisesti.

Kilpailurekisteriin merkitseminen

Kasvattaja anoo varsalleen ravikilpailuoikeutta kantakirjaan merkitsemisen yhteydessä ja samalla sitoutuu noudattamaan suomalaisen lämminverisen ravihevosen jalostusohjesääntöä ja Suomen Hippoksen ravikilpailusääntöjä, jotka löytyvät osoitteesta www.hippos.fi. Jos kasvattaja ei ano varsalle ravikilpailuoikeutta kantakirjaan merkitsemisen yhteydessä, tai hevosen omistaja poistaa hevosen ravikilpailuoikeiden kantakirjaan merkitsemisen jälkeen, ei ravikilpailuoikeutta voi anoa jälkeinpäin.

Kilpailurekisteriin merkitsemisen muut ehdot

Kilpailurekisteriin voidaan merkitä vain niiden Suomessa astutettujen tammojen jälkeläiset, joiden isä on merkitty kantakirjan jalostusluokkaan tamman astutushetkellä. Edellä olevasta poiketen ravikilpailuoikeuden saavat myös sellaisen kantakirjan jalostusluokkaan merkitsemättömän (=jalostusarvostelemattoman) oriin jälkeläiset, jotka ovat syntyneet kyseisen oriin omistajan astutushetkestä varsomishetkeen omistamista tammoista. Oriinomistajana tai -omistajina sekä tammanomistajana tai -omistajina on oltava sama henkilö tai samat henkilöt. Oriin ja tamman tulee olla saman henkilön tai yhteisön tai samojen henkilöiden omistuksessa ja hallinnassa kaikissa rekistereissä astutushetkestä varsomishetkeen. Hevosten omistusoikeuksien tulee olla 100 % samat. Samaksi omistajaksi katsotaan myös perheenjäsenet seuraavissa tapauksissa: aviopuolisot, samassa taloudessa asuvat avopuolisot, vanhempien ja lasten yhteisomistukset sekä alaikäisten sisarusten yhteisomistukset. Sukulaisuussuhde tulee pystyä todentamaan.

Jos tamma astutetaan ulkomailla (hyväksyt maat kappaleessa 5.1.), astutusoriilla tulee olla jalostukseenkäyttöoikeus kotimaassaan, jotta varsa saa ravikilpailuoikeuden.

Ravikilpailuoikeuteen ovat oikeutettuja lämminverisen ravihevosoriin astutusluettelon 150 ensimmäisen astutetun tamman jälkeläiset. Ravikilpailuoikeuteen eivät ole oikeutettuja 150:n astutuksen jälkeen astutettujen tammojen jälkeläiset riippumatta siitä kuinka monta varsaa on syntynyt 150 ensimmäisestä astutetusta tammasta. Vientispermalla ulkomaan rekisterissä olevien tammojen siemennykset ovat kiintiön ulkopuolella.

Ulkomailla syntynyt lämminverinen ravihevosvarsa tulee merkitä syntymämaassaan kyseisen maan maakoodillisella mikrosirulla ja hevosesta tulee täyttää tunnistuslomake. Ulkomailla tehtävästä tunnistamisesta tulee sopia erikseen Suomen Hippoksen kanssa. Ulkomailla mikrosirun asentaa ja tunnistuslomakkeen täyttää kyseisen maan auktorisoitu toimija. Tunnistuslomake toimitetaan Suomen Hippokseen, jossa hevoselle tehdään tietojen perusteella tunnistusasiakirja. Tullakseen merkityksi lämminveristen ravihevosten rekisteriin FI-kilpailuoikeudella, hevonen tulee tuoda Suomeen syntymävuoden joulukuun viimeiseen päivään mennessä. Mikäli suomalaisen lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkityn tamman varsa tuodaan Suomeen syntymävuotta seuraavana vuonna maaliskuun loppuun mennessä, voidaan se merkitä kilpailurekisteriin FIU-kilpailuoikeudella.

Suomen Hippoksen kilpailurekisteriin merkittävän varsan, jota ei ole merkitty muun maan kantakirjaan, identiteetti tulee varmistaa ja siitä tulee ottaa dna-näyte polveutumismäärittystä varten Suomessa syntymävuotta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä. Mikäli varsa ei täytä FI- tai FIU-määritelmiä, ei sille myönnetä ravikilpailuoikeutta.

Jos varsalle on myönnetty Ei rekisteröidyn hevoseläimen tunnistusasiakirja, ja se myöhemmin päivitetään kantakirjaan merkityksi lämminveriseksi ravihevoseksi, ei hevoselle myönnetä ravikilpailuoikeutta kantakirjastatuksen päivityksen yhteydessä.

6. Tulostietojen kerääminen ja käyttäminen

Jalostusarvostelussa hyödynnetään Suomen Hippoksen järjestämässä jalostusarvostelutilaisuuksissa kerättävää tietoa hevosten ominaisuuksista. Hevosten kilpailutulos- ja jälkeläistiedot ovat käytettävissä Suomen Hippoksen tietokannasta sekä ulkomaisista kilpailutietokannoista.

Suomessa on käytössä lisäksi BLUP-jalostusindeksi, mikä lasketaan lämminverisille ravihevosille ravikilpailutulosten perusteella. Indeksillä kuvaa hevosten perinnöllistä tasoa. BLUP-indeksi tulee sanoista Best Linear Unbiased Prediction eli paras lineaarinen harhaton ennuste.

Indeksien laskennassa otetaan huomioon kaikki käytettävissä oleva tieto hevosen suvusta, suorituksista sekä jälkeläisistä. Lisäksi laskennassa otetaan huomioon myös ympäristötekijät, jotka on pystytty tutkimuksissa todentamaan tuloksiin vaikuttaviksi. Indeksien laskennassa huomioon otetut ympäristötekijät ovat sukupuoli, ikä, ohjastaja, lähtörata ja -tapa, sekä yksittäinen lähtö.

Suomalainen BLUP-indeksi koostuu osaindekseistä, jotka muodostavat kokonaisindeksin. Kokonaisindeksissä painoarvot ovat 40 % aikaero, 25 % voittosumma, 25 % starttiintulo ja 10 % vuoden paras aika.

Indeksien lisäksi tuloksessa on ilmoitettu arvosteluvarmuus. Arvosteluvarmuus kuvaa, kuinka luotettavasti ennuste kuvaa hevosen todellista jalostusarvoa. Korkein mahdollinen arvosteluvarmuus on 1 eli 100 %. Arvosteluvarmuuteen vaikuttaa hevosen omien sekä jälkeläisten tulosten lukumäärä.

7. Lämminverisen ravihevosen jalostusarvostelu

Kantakirjan perusluokkaan merkitty hevonen voidaan siirtää jalostusluokkaan, mikäli se täyttää asetetut vaatimukset. Jalostusluokkaan merkittävän hevosen suorituskyyky ja muut ominaisuudet arvioidaan jalostusarvostelutilaisuudessa. Lämminverisen ravihevosen jalostuksessa tärkeimpinä ominaisuuksina pidetään ravinopeutta, kestävyyttä ja voitontahtoisuutta.

Jalostusarvostelun perusteet

Hevosen jalostusarvo arvioidaan yksilöarvostelun tai jälkeläisnäyttöjen perusteella. Hevosille lasketaan jalostusindeksejä sen vanhempien, omien ja jälkeläisten ravikilpailutulosten perusteella, kappale 6.

Hevosen jalostusluokkaan hyväksymisen edellytyksenä on, että hevonen on suorituksiltaan, luonteeltaan, liikkeiltään, rakenteeltaan ja terveydeltään jalostushevoseksi sopiva.

Yksilöarvosteluun kuuluvat mittaus, rakennearvostelu, suorituskokeet (vapaaehtoinen tammoille ja jälkeläisarvosteltaville oriille), luonteen arviointi sekä oriilla eläinlääkärintarkastus ja pisteryhmän analyysi oriin suvusta ja suorituksista. Ori voidaan vapauttaa pakollisesta suorituskokeesta erittäin painavasta syystä eläinlääkärintodistuksen perusteella. Jälkeläisarvostelu suoritetaan hevosen jälkeläisten kilpailutulosten perusteella.

Jalostusarvostelussa hyväksyty tai hylätty hevonen voidaan esittää jalostusarvostelussa uudelleen. Arvostelukertojen määrää ei ole rajoitettu.

Jalostusarvostelun yleiset vaatimukset

Jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan lämminverisen ravihevosen kantakirjaan merkityt vähintään 2-vuotiaat oriit ja vähintään 3-vuotiaat tammat. Tarkemmat vaatimukset oriiden jalostusarvosteluun osallistumisesta löytyvät kappaleesta 7.1. ja tammojen vaatimukset kappaleesta 7.2.

Hyvinvointi jalostusarvostelun lähtökohtana

Hevosten jalostusarvostelutilaisuudessa perustana on hevosten hyvinvointi (Eläinten hyvinvointilaki). Sairas hevonen ei ole oikeutettu osallistumaan jalostusarvosteluun. Jalostusarvostelutilaisuudessa

eläinlääkäri tai lautakunnan puheenjohtaja voi keskeyttää hevosen suorituksen hevosen hyvinvoinnin perusteella.

Jalostukseen ei voida hyväksyä hevosia, joilla on vikoja, jotka voivat vakavasti vaarantaa niiden tai jälkeläisten terveyttä ja hyvinvointia (kappale 7.5.).

Heikentyneiden rakenne- tai terveysominaisuuksien perusteella hevosen palkintoa voidaan alentaa tai hevonen voidaan jättää palkitsematta kappaleen 7.5. mukaisesti. Mikäli jalostusluokkaan merkityn hevosen jälkeläisillä todetaan haitallinen perinnöllinen vika tai sairaus, Suomen Hippoksen jalostusvaliokunta voi poistaa hevosen jalostuskäytöstä (kappale 7.5.). Joissakin tapauksissa ori voidaan jälkeläisarvostelun perusteella tai geenitestillä todeta vapaaksi perinnöllistä vikaa aiheuttavista geeneistä.

7.1. Hevosen mittaus, luonteen, liikkeiden ja rakenteen arvostelu

Hevosen luonteesta, liikkeistä ja rakenteesta annettavien pisteiden arvosteluasteikko on 4–10. Arvostelussa 10 vastaa arvosanaa kiitettävä, 9 erittäin hyvä, 8 hyvä, 7 hyvänpuoleinen, 6 tyydyttävä, 5 välttävä ja 4 erittäin heikko.

Mitat

Jalostusarvioinnissa hevosesta otetaan seuraavat mitat: säkäkorkeus, lautaskorkeus, rungon pituus, rinnan leveys, rinnan ympäryys ja etusäären ympäryys. Lisäksi määritetään hevosen kuntoluokka pistein yhdestä viiteen, jossa 1 vastaa määritelmää erittäin laiha, 2 laiha, 3 normaali, 4 lihavahko ja 5 lihava. Tarkentamiseen voidaan lisäksi käyttää + tai - merkkiä.

Jalostusarvostelussa hevonen on esitettävä ilman pohjallisia tai kaviopohjan peittäviä kenkiä. Mittauksessa ja kavioiden arvostelussa hevonen on esitettävä siinä kengityksessä, jossa hevonen suorittaa suorituskokeet. Korkeusmittojen tuloksesta vähennetään mittauksen mukaan hokit ja kengät.

Luonteen arvostelu

Luonteen arvostelemiseksi lautakunnan jäsenet tarkkailevat hevosta koko näyttelyn ajan. Yksilöarvosteltavien hevosen luonne arvostellaan pääosin ajokokeen yhteydessä.

Hevosen luonteen ja liikkeiden arvostelemiseksi kaksi lautakunnan jäsentä ajaa hevosella kumpikin erikseen. Ajokoe voi ajaa myös lautakunnan avustajaksi nimetty henkilö. Arvostelijat ajavat hevosella riittävän matkan sekä käyntiä että ravia saadakseen selville hevosen luonteen vireyden, taipuisuuden ja rauhallisuuden sekä yhteistyöhalun. Ajaminen suoritetaan maltillisesti hevosen ikä ja terveys huomioon ottaen.

Hevosen luonne arvostellaan sekä sanallisesti että pistein neljästä kymmeneen (4–10). Ajokoe on vapaaehtoinen tammoille ja jälkeläistensä perusteella arvosteltaville oriille. Vihaisuus, levottomuus ja

arkuus voivat aiheuttaa hevosen hylkäämisen. Hevonen hylätään, mikäli sitä ei voida arvostella luonteen vuoksi.

Liikkeiden arvostelu

Hevosen liikemekaniikka arvostellaan yksilöarvosteltavilla hevosilla ajokokeen yhteydessä. Arvostelussa kiinnitetään huomiota juoksutyyliin ja ravin tasapainoisuuteen. Tammoille ja jälkeläistensä perusteella arvosteltaville oriille ajokoe on vapaaehtoinen. Muussa tapauksessa ajokokeesta voi saada vapautuksen vain painavista syistä eläinlääkärintodistuksen perusteella. Raviliikkeet arvostellaan sekä sanallisesti että pistein neljästä kymmeneen (4–10).

Rakenteen arvostelu

Hevosen rakenteesta arvostellaan tyypit (laatutyyppi, rotutyyppi ja sukupuolileima), runko, jalka-asetnot ja liikkeiden säännöllisyys, jalkojen terveys ja kestävyys sekä kaviot. Rakennepisteitä annetaan neljästä kymmeneen (4–10).

Rakenneominaisuuksista tehdään sanallinen lausunto ja lisäksi pisteytetään erikseen mainitut kohdat. Oriilla pisteytetään laatutyyppi, runko, jalka-asetnot ja liikkeiden säännöllisyys, jalkojen terveys ja kaviot. Tammoilla pisteytetään laatutyyppi, runko, jalka-asetnot ja liikkeiden säännöllisyys sekä kaviot.

Liikkeiden säännöllisyyttä arvioitaessa otetaan huomioon sellaiset virheellisyydet, jotka heikentävät hevosen käyttöarvoa, kuten keriminen, melominen, hivuttaminen ja liikkeiden ahtaus.

Oriiden eläinlääkärintarkastus

Näyttelyyn ilmoittamisen yhteydessä oriin omistaja tai haltija täyttää ja vakuuttaa allekirjoituksellaan ilmoittautumisen, jossa annetaan selvitys oriille tehdyistä leikkauksista sekä mahdollisista sairauksista tai käyttäytymishäiriöistä. Ilmoitetut asiat voidaan kirjata oriin lausuntoon. Ilmoittaessaan oriin omistaja tai haltija suostuu samalla siihen, että oritta hoitanut eläinlääkäri voi pyynnöstä luovuttaa jalostusarvostelussa huomioitavia sairauksia ja vammoja koskevia lääkintä- ja hoitotietoja Suomen Hippokselle.

Oriiden tutkimuksessa kiinnitetään huomiota hevosen yleiskuntoon ja käyttäytymiseen. Erityisesti tutkitaan liikuntaelinten terveydentila, sukuelimet, iho ja hampaat. Oriitta ei rauhoiteta tarkastukseen. Myös neurologinen tila otetaan huomioon. Tarvittaessa hevonen voidaan määrätä lisätutkimuksiin, esimerkiksi endoskopia-, rektaali- tai silmätutkimukseen.

Eläinlääkärintarkastukseen kuuluu sekä yleinen että ortopedinen terveydentilan tarkastus. Samassa yhteydessä tarkastetaan hevosen liikkeet suoralla uralla kovalla alustalla käynnissä ja ravissa. Eläinlääkäri antaa sanallisen arvostelun oriin terveydentilasta ja pisteyttää jalkojen terveyden asteikolla 0–7.

Oriin jaloista otetaan röntgenkuvat perinnöllisten kasvuhäiriömuutosten ja muiden löydösten kartoittamiseksi. Röntgenkuvauksen yhteydessä myös oriin hampaat ja purenta tarkastetaan. Tutkimukset tulee tehdä Suomen Hippoksen antamaan määräaikaan mennessä. Suomen Hippoksen näyttelyeläinlääkäri antaa lausunnon röntgenkuvista sekä pisteet 0–3. Röntgenlausunto sekä suu- ja hammastarkastuslausunto liitetään jalostusarvostelulausuntoon.

Tarkemmat määrittelyt jalostusarvostelun rakenne- ja terveysominaisuuksista löytyvät kappaleesta 7.5.

7.2. Oriiden arvostelu

Lämminveristen ravihevosten jalostusarvostelussa käytetään tuoteselostemallia, jossa arvioidaan hevosten suku, suoritukset, terveydentila ja yleisarvio sekä luonne, liikkeet ja rakenne. Jalostusarvostelussa annettavien kokonaispisteiden perusteella oriit merkitään jalostusluokkiin.

Ehtona oriin hyväksymiselle jalostusluokkaan, on, ettei sitä ole aikaisemmin muussa maassa poistettu jalostuskäytöstä rakennevikojen tai terveydellisten tai eläinsuojelullisten syiden perusteella.

Yhteispistemäärän mukaan ori luokitellaan seuraaviin jalostusluokan palkintoluokkiin:

I	Erittäin korkea jalostusarvon ennuste	86–100 pistettä
II	Korkea jalostusarvon ennuste	71–85 pistettä
III	Keskimääräinen jalostusarvon ennuste	56–70 pistettä
IV	Matala jalostusarvon ennuste	41–55 pistettä
V	Erittäin matala jalostusarvon ennuste	0–40 pistettä

Oriiden kokonaispisteet muodostuvat seuraavasti: suku 40, suoritukset 60. Terveys- ja rakenneominaisuudet arvioidaan sanallisesti.

Pisteytys voidaan tehdä joko kotimaassa tai ulkomailla Suomen Hippoksen linjauksen mukaisesti.

Ori voidaan hyväksyä jalostusluokkaan myös sen jälkeläisten tulosten perusteella. Oriilla tulee olla vähintään 50 kilpailuikäistä jälkeläistä osallistuakseen jälkeläisarvosteluun. Jälkeläisarvosteltavien oriiden jalostusarvostelussa arvioidaan oriin suku, suoritukset, terveys ja rakenne. Arvostelussa otetaan huomioon kaikki oriin jälkeläisistä saatavat tiedot. Jälkeläisarvostelussa esitetään sanallisesti kooste jälkeläisten tuloksista sekä oriin jalostusarvosta. Jälkeläisarvosteltavia oriita ei merkitä palkintoluokkiin.

7.3. Tammojen arvostelu

Jalostusarvostelussa arvostellaan hevosen suku, suoritukset, terveydentila ja yleisarvio sekä luonne, liikkeet ja rakenne.

Tammen polveutuminen esitellään sanallisesti ja kilpailusaavutukset esitetään vuosi- ja urakohtaisena yhteenvedona sekä numeerisesti että sanallisesti. Jalostusarvostelussa tamma mitataan ja arvostellaan luonteen, liikkeiden, rakenteen ja terveyden osalta.

Tamma voidaan merkitä yksilöarvostelussa suoritusten perusteella jalostusluokan palkintoluokkaan B tai C. Luokituksessa otetaan huomioon tamman eri ikäkausina ja koko kilpailu-uralla saavuttamat ravikilpailutulokset sekä kokonaisarvostelun tulokset. Mikäli tammalla ei ole kilpailusuorituksia tai sen kilpailusuoritukset eivät riitä jalostusluokan palkintoluokkaan, voidaan tamma hyväksyä jalostusarvostelussa ilman palkintoa.

Tamma voi osallistua jalostusarvosteluun myös sen jälkeläisten tulosten perusteella, jolloin sen tulee täyttää jalostusluokan A- tai AB-palkintoluokkien vähimmäisvaatimukset.

Suomen Hippoksen jalostusvaliokunta tarkistaa tammojen luokituksen, mikäli niiden suoritusten paraneminen sitä edellyttää.

Ehtona tamman jalostusluokkaan merkitsemiselle on, että

- tamma on merkitty kantakirjaan
- tamma on vähintään 3-vuotias
- tamma on luonteeltaan, liikkeiltään, rakenteeltaan ja terveydeltään jalostushevoseksi sopiva (kappale 7). Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamiseksi hevosen on täytettävä Suomen Hippoksen jalostusvaliokunnan määrittämät rakenne- ja terveysvaatimukset.
- tamma saa jokaisesta arvostelukohteesta vähintään 5 pistettä

palkitsemista varten tamma on ravikilpailuissa vähintään 1600 metrin matkalla saavuttanut hyväksytyyn ajan, joka kilometriä kohden laskettuna on

- 3-vuotiaana 1.19,0 tai parempi
- 4-vuotiaana 1.18,0 tai parempi
- yli 4-vuotiaana 1.17,0 tai parempi

mikäli tammalla ei ole palkitsemiseen riittäviä kilpailusuorituksia, voidaan se hyväksyä jalostusarvostelussa ilman palkintoa, mikäli se täyttää muut asetetut vaatimukset.

Jalostusarvostelussa hyväksyty tamma voidaan merkitä jalostusluokan palkintoluokkaan seuraavilla ehdoilla:

- C-luokka: samat kuin jalostusarvostelun palkitsemisvaatimukset, kohta 5.
- B-luokka: tamman ennätys on 1.14,5 tai parempi ja voittosumma vähintään 12.000 euroa tai voittosumma lähtöä kohden vähintään 200 euroa.

Jalostusarvostelun suorituskokeeseen ei ole oikeutettu osallistumaan tamma, joka on todistettavasti tiine vähintään 120 vuorokautta aiemmin suoritetusta astutuksesta, on varsonut enintään 150 vuorokautta aikaisemmin elävän varsan tai jonka varsa on kuollut enintään 90 vuorokautta aikaisemmin, mikäli tiineys on kestänyt vähintään 120 vuorokautta. Ilman ajokoetta arvosteltava tamma voidaan kuitenkin esittää jalostusarvostelussa em. aikarajoja noudattamatta.

7.4. Jälkeläisarvostelu

Lämminverinen ravihevonen voidaan jalostusarvostella yksilöarvostelun lisäksi suoraan jälkeläisarvosteluna yksilön jälkeläisten tulosten perusteella. Jälkeläisarvostelu voidaan tehdä myös yksilöarvostelun kautta jalostusluokkaan merkityille hevosille jälkeenpäin. Jalostusluokkaan merkittyjen tammojen jälkeläisten kilpailutulokset tarkastellaan vuosittain jälkeläisarvostelun osalta.

Oriilla tulee olla vähintään 100 jälkeläistä. Jälkeläisiä tulee olla vähintään kahdessa ikäluokassa. Jalostusarvostelutilaisuudessa jälkeläistensä perusteella arvosteltavalle hevoselle tehdään suvun ja suoritusten analysointi, mittaus, liikkeiden ja rakenteen arvostelu sekä terveystarkastus. Oriin jälkeläisnäytöt esitellään ja annetaan sanallinen lausunto oriin periyttämiskyvystä. Ajokoe on vapaaehtoinen. Jälkeläisarvostelussa hyödynnetään lisäksi yksilön omien sekä vanhempien ja jälkeläisten ravikilpailutulosten perusteella laskettavia jalostusindeksejä, kappale 6.

Tamma voi osallistua jalostusarvosteluun myös sen jälkeläisten tulosten perusteella, jolloin sen tulee täyttää jalostusluokan A- tai AB-palkintoluokkien vähimmäisvaatimukset (jäljempänä).

Jalostusarvostelutilaisuudessa jälkeläistensä perusteella arvosteltavalle tammalle tehdään suvun ja suoritusten analysointi, mittaus, liikkeiden ja rakenteen arvostelu sekä terveystarkastus. Yksilöarvostelun perusteella jalostusluokkaan merkitty tamma voidaan jälkeläisten tulosten perusteella myöhemmin siirtää jalostusluokan palkintoluokkiin.

- AB-luokka: tammalla on vähintään 4 jälkeläistä, joista yhdellä ennätys 1.14,0 tai parempi ja kahdella 1.17,0 tai parempi.
- A-luokka: tammalla on vähintään 5 jälkeläistä, joista yhdellä ennätys 1.14,0 tai parempi ja yhdellä 1.15,0 tai parempi ja kahdella 1.18,0 tai parempi ja lisäksi jälkeläisten yhteen laskettu voittosumma vähintään 60 000 €.

Mikäli jalostusluokkaan merkityn hevosen jälkeläisillä todetaan haitallinen perinnöllinen vika tai sairaus, Suomen Hippoksen jalostusvaliokunta voi poistaa hevosen jalostuskäytöstä (kappale 7.5.).

7.5. Rakenne- ja terveysvaatimukset jalostusarvostelun yhteydessä

Näyttelypaikalle ei saa tuoda hevosta, jolla on todettu tarttuva sairaus tai jolla on tarttuvaan sairauteen viittaavia oireita. Sairaana (esim. krooniset voimakkaat ontumat tai hengitystiesairaudet), hoitamattomana tai hyvin alikuntoisena hevosta ei myöskään esitetä näyttelyssä. Tällaisissa tapauksissa hevonen voidaan lautakunnan harkinnan mukaan jättää arvostelematta eläinsuojelullisista syistä.

Orinäyttelyssä on aina paikalla Suomen Hippos ry:n nimeämä eläinlääkäri, joka tarkastaa oriit näyttelypaikalla. Tamma- ja varsanäyttelyissä näyttelylautakuntaan ei normaalisti kuulu eläinlääkäriä. Tarvittaessa eläinlääkäri voi toimia lautakunnan apuna.

Terveydelliset ja eläinsuojelulliset seikat sekä perinnölliset viat voivat aiheuttaa hevosen hylkäämisen.

7.5.1. Lääkeainetestaus

Ori- ja tammanäyttelyissä noudatetaan Suomen Hippos ry:n ravikilpailusääntöjä lääkeainevalvonnan suhteen. Valvonta suoritetaan pistokokein näyttelypaikoilla. Lääkeainetestauksessa positiivisen tuloksen osalta toimitaan voimassa olevien Hipposten lääkintämääräysten mukaan. Näyttelyn tulos ja arvostelu mitätöidään. Tulos on julkinen.

Mikäli hevonen on eläinlääkärin määräämällä lääkityksellä näyttelyn aikana, on tästä ilmoitettava näyttelyn eläinlääkärille tai lautakunnan puheenjohtajalle viimeistään näyttelyä edeltävänä päivänä ja anottava lupa näyttelyyn osallistumiseen. Tapauskohtaisen harkinnan ja eläinlääkärin todistuksen perusteella hevoselle on mahdollista myöntää lupa osallistua näyttelyyn myös lääkityksen alaisena. Mikäli lääkitys voi vaikuttaa hevosen suorituskykyyn tai käyttäytymiseen, lupaa ei myönnetä.

7.5.2. Kivekset

Mikäli näyttelyssä todetaan oriilla kivesvika, jonka epäillään vaikuttavan hedelmällisyyteen, voidaan ori määrätä fertilititeettitutkimukseen. Erilaisia kivesvikoja ovat esimerkiksi nivustyrä, piilokives, kiertynyt kives, kivesten epänormaali koko tai rakenne sekä kivistulehdus. Fertilititeettitutkimus vaaditaan aina, jos oriilla todetaan piilokives tai kiveksen puuttuminen. Mikäli oriilta on poistettu kives, on tästä esitettävä eläinlääkärin todistus ja oriille on tehtävä fertilititeettitutkimus.

Jalostukseen hyväksytyjen oriiden omistajien on ilmoitettava Suomen Hippokseen, mikäli ori myöhemmin operoidaan nivustyrän vuoksi. Oriille on tällöin tehtävä fertilititeettitutkimus.

Oriiden varsomisprosentteja seurataan vuosittain. Mikäli aihetta ilmenee, ori voidaan määrätä fertilititeettitutkimuksiin. Fertilititeettitutkimusten tulokset ovat julkisia.

7.5.3. Hammasvial

Lämminverioriiden hampaat ja purenta tarkastetaan röntgenkuvauksen yhteydessä ennen jalostusarvostelua. Jalostusarvosteltavien tammojen purenta tarkastetaan jalostusarvostelussa. Epänormaalit löydökset kirjataan lausuntoon. Hevonen, jonka ylä- ja alaetuhampaiden purupinnat eivät lainkaan osu toisiinsa, voidaan hyväksyä vain poikkeuksellisissa tapauksissa.

Mikäli hevoselta puuttuu hampaita, voidaan vaatia eläinlääkärintodistus hammaspuutoksen syistä. Vakava purenta- tai hammasvika voi aiheuttaa hevosen hylkäyksen.

7.5.4. Käytöshäiriöt

Näyttelyyn ilmoittauduttaessa hevosen omistaja tai haltija ilmoittaa ilmoittautumislomakkeessa oriilla esiintyvät käytöshäiriöt. Vakavat käytöshäiriöt (esim. puunpureminen, ilman nieleminen, kutominen, vihaisuus) kirjataan lausuntoon. Vakavat käytöshäiriöt voivat aiheuttaa hevosen hylkäyksen. Hevonen hylätään, mikäli sitä ei voida arvostella luonteen vuoksi.

7.5.5. Luuston kasvuhäiriöt

Lämminveriori, jolla on todettu osteokondroosimuutoksia tai muita kasvuhäiriöitä nivelissä voidaan hyväksyä jalostukseen. Muutokset ilmoitetaan selkeästi jalostusarvostelussa ja ne laskevat jalkarakenteen pisteytystä.

7.5.6. Geenitestit

Lämminverinen ravihevonen voidaan tutkia tai määrätä tutkittavaksi geenitestillä. Tutkimuksen tulokset ovat julkisia.

8. Oriin ja tamman siitoskäyttö

Jokaiselle jalostuskäytössä olevalle oriille on aktivoitava vuosittainen orilisanssi. Orilisanssin aktivointi vaaditaan myös jalostuskäytössä olevilta jalostusarvostelemattomilta oriille sekä tuontispermaoriilta. Terveysominaisuuksien tarkastusta perinnöllisten sairauksien varalta suositellaan lisäksi jalostuskäytössä oleville jalostusarvostelemattomille oriille. Tammojen jalostusarvostelu ei ole pakollista, mutta myös tamman terveystarkastusta suositellaan ennen astutus päätöstä.

8.1. Orilisanssi

Jokaiselle siitokseen käytettävälle lämminverioriille on aktivoitava vuosittainen orilisanssi. Haku tapahtuu Hippoksen Heppa-järjestelmässä. Erillisen hinnaston mukainen orilisanssimaksu määräytyy sen mukaan, onko ori jalostusarvosteltu, jalostusarvostelematon tai tuontispermaori ja milloin hakemus pystytään

hyväksymään Hippoksessa, eli kaikki mahdollisesti tarvittavat hakemuksen liitteet on toimitettu. Jos lisenssiä ei makseta eräpäivään mennessä, nousee hinta erikseen määriteltyjen hintaportaitten mukaisesti.

Tuontispermaoriita koskevat tarkemmat vaatimukset löytyvät kohdasta 8.2.

Sähköinen astutuskirjanpito aukeaa, kun orilisanssi on aktivoitu. Oriin jälkeläisiä ei voi ilmoittaa syntyneeksi, eikä varsaa voi merkitä kantakirjaan, jos orilisanssiä ei ole aktivoitu. Mikäli oriinpitäjä ei ole aktivoinut orilisanssiä, on tämä mahdollista huolehtia varsan rekisteröinnin yhteydessä Oriin myöhempi jalostusarvostelu ei vaikuta jo syntyneisiin jälkeläisiin.

8.2. Tuontispermaoriin käyttö

Ehtona ulkomaisen lämminverisen ravihevosoriin hyväksymiselle jalostuskäyttöön Suomessa tuore- ja pakastespermaa käyttäen on, että oriin tiedot tarkastetaan Suomen Hippoksen jalostusvaliokunnan toimesta ja ori on kotimaassaan jalostukseen hyväksytty kyseisen maan sääntöjen mukaan.

Anomus ulkomaisen tuontispermaoriin tarkastamiseksi ja hyväksymiseksi jalostukseen Suomessa on jätettävä Suomen Hippokseen määräaikaan mennessä. Tuontispermaoreista tulee toimittaa valtakirja (power of attorney) oriin ulkomaiselta edustajalta suomalaiselle oriasemalle tai vastuuhenkilölle oriin käytöstä Suomessa. Lisäksi tulee ilmoittaa oriin siitoskäytöstä ja astutuskirjanpidosta Suomessa vastaava oriasema. Oriasemavaatimuksessa poikkeuksena syndikaatin omistamat oriit, jolloin hakija saa käyttää omaa orittaan syndikaatin osakaslistan mukaisesti. Oriista on maksettava vuosittain vahvistettava orilisenssi. Oriista on toimitettava dna-tieto laboratorioon, mikäli tieto ei ole aiemmin ollut laboratorion käytössä.

8.3. Kuolleen ja kastroidun oriin sperman käyttö

Kuolleen oriin pakastespermaa saa käyttää kuolinvuotta seuraavan vuoden aikana. Kastroidun oriin pakastespermaa saa käyttää kastroitinvuotta seuraavan vuoden aikana.

8.4. Spermankeräysasemat ja spermavarastot

Lupa hevosten spermankeräysasemille ja spermavarastoille haetaan Aluehallintovirastosta. Ruokavirasto vahvistaa luvan myöntämällä hyväksymisnumeron. Lupa edellyttää asianmukaisia sperman keruu ja käsittelytiloja, siemennystiloja sekä riittäviä talli- ja tarhatiloja. Lupahakemusta varten on nimettävä eläinlääkäri, joka vastaa siitä, että asemalla noudatetaan asetettuja vaatimuksia. Lupavaatimukset on määritelty eläintautilaissa.

8.5. Tarttuvat taudit

Keinosiemennyslainsäädännön mukaisesti kaikki keinosiemennyksellä jalostukseen käytettävät oriit on testattava vuosittain Taylorella equigenitalis-bakteerin (CEM) sekä virusarteriitin (EVA) varalta. Negatiivinen CEM-näyte on otettava oriilta ennen ensimmäistä astutusta ja ennen seuraavan siitoskauden ensimmäistä siemennystä. Mikäli oritta ei ole lainkaan käytetty siitokseen edellisen CEM-näytteen jälkeen, testiä ei tarvitse uusia. Mikäli jalostusluokkaan merkittyä oritta käytetään vain luonnolliseen astutukseen, on CEM-testi otettava vähintään 5 vuoden välein. CEM-testivaatimus ei koske perusluokkaan kuuluvia oriita, joita käytetään siitokseen vain luonnollisella menetelmällä.

Spermanottoa valvovan eläinlääkärin on tarkastettava, että oriissa ei ennen spermanottoa ole havaittavissa mitään tarttuvaan tautiin viittaavaa. Sperman pakastuksen yhteydessä ori on myös tutkittava tarttuvien tautien (CEM, EVA) varalta negatiivisin tuloksin. Hevosten sukusolujen ja alkioiden käsittelystä, laatuvaatimuksista ja viennistä toiseen Euroopan Unionin jäsenvaltioon on maa- ja metsätalousministeriö antanut erilliset määräykset ja ohjeet (www.mmm.fi)

Eläintauteihin liittyvä lainsäädäntö ja sen muutokset otetaan huomioon näissä ohjeissa. Myös muista astutuksen tai keinosiemennyksen välityksellä leviävistä taudeista voidaan tarvittaessa antaa ohjeita tai määräyksiä. Lämminverisen ravihevosen hyväksyty käyttö jalostuksessa edellyttää voimassa olevan lainsäädännön noudattamista.

Mikäli perustellusti epäillään oriin levittävän tarttuvaa tautia astutusten yhteydessä, voidaan se tarvittaessa määrätä jatkotutkimuksiin sekä määräaikaiseen siitokseenkäyttökieltoon.

8.6. Sperman tuonti ja vienti

Hevosten sukusolujen ja alkioden käsittelystä, laatuvaatimuksista ja viennistä toiseen Euroopan Unionin jäsenvaltioon on maa- ja metsätalousministeriö antanut erilliset määräykset ja ohjeet.

Hevosen sukusolujen ja alkioden maahantuonnissa on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön eläintautivaatimuksista antamia päätöksiä ja määräyksiä.

9. Alkionsiirto

Alkionsiirrossa noudatetaan EU:n ja maa- ja metsätalousministeriön asettamia vaatimuksia. Luvanhaltijoiden tulee ilmoittaa luovuttajattamat vuosittain Suomen Hippos ry:lle ennen ensimmäistä alkionkeruuta.

Alkionsiirtomenetelmällä syntyneen varsan kasvattaja on vastaanottajattamman omistaja varsan syntymähetkellä, ellei kasvattajaksi ole ilmoitettu vastaanottajattamman haltijaa Suomen Hippoksen kasvattajarekisterissä.

Lämminverisellä ravihevosella rekisteröidään vuoden ensimmäinen alkionsiirtomenetelmällä syntynyt varsa kilpailuoikeudella. Tamman mahdollisia muita kyseisenä vuonna syntyneitä jälkeläisiä ei rekisteröidä ravikilpailuoikeudella.

Pakastetuista alkioista syntyneitä varsoja tai OPU/ICSI-geenitekniikalla syntyneitä varsoja ei merkitä kantakirjaan, eivätkä ne saa ravikilpailuoikeutta.

10. Jalostusvaliokunta ja näyttelyn arvostelulautakunta

Suomen Hippoksen hallituksen nimeämässä jalostusvaliokunnassa on vähintään 3 kasvattajien edustajaa, joista yksi on valittu puheenjohtajaksi. Lisäksi valiokunnassa ovat kotieläinten jalostustieteen asiantuntija, eläinlääketieteen asiantuntija, hevosjalostusliittoja edustava virkailija ja Suomen Hippoksen toimihenkilö.

Suomen Hippoksen hallitus vahvistaa orilautakunnan kokoonpanon ja nimeää puheenjohtajan. Lautakuntaa voivat avustaa Suomen Hippoksen sekä asianomaisen hevosjalostusliiton nimeämät

henkilöt. Jos joku oriiden arvostelulautakunnan jäsenistä on estynyt tai esteellinen, nimeää Suomen Hippos hänen tilalleen sijaisen.

Tammojen arvostelulautakunnan puheenjohtaja toimii Suomen Hippoksen nimeämä puheenjohtajatuomari, sekä jäsenenä kaksi paikallisen hevosjalostusliiton valitsemaa asiantuntevaa ja esteetöntä henkilöä. Lautakuntaa voivat avustaa hevosjalostusliiton nimeämät henkilöt.

Arvostelulautakunnan jäsen on esteellinen, jos

- jäsen tai hänen lähisukulaisensa on arvosteltavan hevosen kasvattaja tai omistaja, osaomistaja, valmentaja, ohjastaja tai ratsastaja,
- jäsen tai hänen lähisukulaisensa on ollut arvosteltavan hevosen omistaja tai osaomistaja,
- jäsen tai hänen lähisukulaisensa on ko. hevosen isän tai emän kasvattaja, omistaja, osaomistaja, vuokraaja tai oriinpitäjä,
- tai jos ilmenee jokin muu vastaava esteellisyyssperuste, jolla luottamus jäsenen puolueettomuuteen muusta syystä vaarantuu.

Arvostelulautakunnan jäsen on itse vastuussa esteellisyyden ilmoittamisesta. Lähisukulaiseksi katsotaan vanhemmat, avio- ja avopuoliso, lapset sekä sisarukset.

Jos arvostelulautakunnan äänestäessä äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni.

11. Menettelytapaohjeet

Kaikilla kasvattajilla ja omistajilla on tasapuolinen oikeus ilmoittaa kantakirjan vaatimukset täyttävät hevosensa mukaan jalostusohjelmaan. Jalostusohjelmaan osallistuvien hevosten kasvattajat ja omistajat sitoutuvat noudattamaan jalostusohjelman sääntöjä sekä tunnistus-, rekisteröinti- että jalostustoiminnan osalta. Kasvattajat sitoutuvat jalostusohjelman sääntöihin kasvattajasitoumuksen kautta samalla kun varsa ilmoitetaan merkittäväksi kantakirjaan.

Jalostusarvostelun tulokset ovat julkisia. Jalostusarvostelutuloksesta voi valittaa, mikäli arvostelutilaisuutta ei ole toteutettu rodun voimassa olevan jalostusohjesäännön ja muiden asiaa koskevien ohjeistusten mukaisesti. Valituksen voi tehdä henkilö, jonka omistuksessa tai hallinnassa kyseiseen valitukseen liittyvä yksilö on. Valitus tulee toimittaa kirjallisesti. Valitukset käsittelee Suomen Hippos ry:n jalostusvaliokunta. Arvostelupaikkaan ja tapahtumaan liittyvät valitukset tulee esittää arvostelutilanteessa, viimeistään puoli tuntia tilaisuuden päätyttyä näyttelykansliaan. Muut arvostelutilaisuuteen liittyvät valitukset tulee toimittaa kahden viikon kuluessa arvostelutilaisuudesta Suomen Hippokseen.

Jalostusvaliokunnan päätöksistä voi valittaa Suomen Hippoksen hallitukselle. Suomen Hippoksen hallituksen määräämästä jalostustoimintaan liittyvästä 1000 euroa ja sitä suuremmasta sakosta voi valittaa ravituomioistuimelle neljäntoista (14) vuorokauden kuluessa siitä, kun valittaja on saanut tiedon hallituksen päätöksestä.